



Fremsat den 12. november 2009 af undervisningsministeren (Bertel Haarder)

Forslag

til

Lov om friplads og stipendium til visse udenlandske studerende ved erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser

§ 1. Erhvervsakademier, professionshøjskoler, ingeniørhøjskoler samt medie- og journalisthøjskolen kan tildele hel eller delvis friplads uden stipendium eller med delvist eller helt stipendium til udenlandske studerende ved erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser efter reglerne i stk. 2-5.

Stk. 2. Friplads og stipendium kan tildeles højt kvalificerede studerende, som er meddelt tidsbegrænset opholdstilladelse med henblik på midlertidigt ophold til uddannelse, jf. dog stk. 3-5.

Stk. 3. Friplads og stipendium kan ikke tildeles studerende, som

- 1) er udvekslet med danske studerende efter aftale mellem den danske uddannelsesinstitution og en institution i udlandet,
- 2) efter EU-retten, herunder EØS-aftalen, eller internationale aftaler, som Danmark har indgået, har krav på ligestilling med danske statsborgere med hensyn til de økonomiske vilkår for optagelsen på uddannelsen, eller
- 3) på tidspunktet for optagelse på uddannelsen er meddelt opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 c, stk. 1, som medfølgende barn af en udlænding, der er meddelt opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 a, og som er statsborger i et land, der ikke er tilsluttet Den Europæiske Union eller omfattet af EØS-aftalen.

Stk. 4. Studerende, der er berettiget til stipendium efter reglerne i lov om statens uddannelsesstøtte, kan ikke tildeles stipendium efter denne lov.

Stk. 5. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om, til hvilke uddannelser der kan tildeles friplads og stipendium efter stk. 1.

§ 2. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om administration af ordningen, herunder om

- 1) fordeling af midler til fripladser og stipendier mellem erhvervsakademier, professionshøjskoler, ingeniørhøjskoler samt medie- og journalisthøjskolen,
- 2) ansøgning om samt tildeling og udmåling af friplads og stipendium,
- 3) tilbagekaldelse af tilsagn om friplads og stipendium,
- 4) tilbagebetaling af for meget udbetalt stipendium, forfaldstid, forrentning samt inddrivelse mv.,
- 5) institutionernes afrapportering til Undervisningsministeriet om tildelte fripladser og stipendier og
- 6) institutionernes tilbagebetaling til Undervisningsministeriet af uforbrugte midler.

Stk. 2. Rammen for fripladser og stipendier fastsættes på de årlige finanslove.

§ 3. De afgørelser, som uddannelsesinstitutionerne træffer efter denne lov eller efter regler fastsat i medfør af denne lov, kan indbringes for undervisningsministeren, når klagen vedrører retlige spørgsmål.

§ 4. Loven træder i kraft den 1. februar 2010 og har virkning for fripladser og stipendier, der tildeles efter lovens ikrafttræden.

Stk. 2. Lov nr. 333 af 18. maj 2005 om stipendier til visse udenlandske studerende ved korte og mellemlange videregående uddannelser ophæves, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Den i stk. 2 nævnte lov og regler fastsat i medfør heraf finder fortsat anvendelse for de studerende, der inden den 1. februar 2010 er tildelt stipendier i forbindelse med en uddannelse på Undervisningsministeriets område, som udbydes af et universitet.

§ 5. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

1.1. Lovforslagets baggrund og hovedindhold

I forlængelse af regeringens globaliseringsstrategi er det i ”National strategi for markedsføring af Danmark som uddannelsesland 2007-2010” fra august 2007 fastsat, at der vil blive taget initiativ til at ændre reglerne for den nuværende stipendieordning således, at institutionerne kan anvende stipendier til udenlandske studerende mere fleksibelt og strategisk.

Viden udgør i stigende grad den vigtigste ressource for samfundets velstand og velfærd i en globaliseret verden. Dette grundvilkår stiller store krav til borgernes, virksomhedernes og samfundsinstitutionernes evne til at kunne indgå i et internationalt miljø præget af kulturelle og sproglige forskelle.

Udenlandske studerende, der tager hele eller dele af deres uddannelse i Danmark, spiller en vigtig rolle i internationaliseringen af de danske uddannelsesinstitutioners uddannelses- og videnmiljøer. De bringer ny viden og nye perspektiver. Dermed er de en kilde til fortsat fornyelse og kreativitet, der tester danske studerende og undervisere på såvel deres forståelse af udfordringer og løsninger som evnen til at vise åbenhed og favne både nye mennesker og nye ideer.

Lovforslaget giver mulighed for, at der til højt kvalificerede udenlandske studerende, som ikke efter internationale aftaler har krav på ligestilling med danske statsborgere, kan tildeles hele eller delvise friplads, som kan suppleres med fuldt eller delvist stipendium til dækning af leveomkostninger. Med den foreslåede ændring af stipendieordningen bliver det muligt at optage flere udenlandske studerende og dermed styrke det internationale miljø på uddannelsesstederne inden for den gældende økonomiske ramme.

Med erhvervsakademi- og professionshøjskolereformene har institutionerne fået en stærkere basis og ledelsesmæssig kapacitet samt en særlig faglig tyngde og bredde. Lovforslaget skal ses som endnu et skridt i denne retning, idet institutionerne med lovforslaget får overdraget administrationen af stipendieordningen og kan bruge ordningen fleksibelt og strategisk. Erhvervsakademierne, professionshøjskolerne, ingeniørhøjskolerne samt medie- og journalisthøjskolen vil således få en yderligere mulighed for selv at tilrettelægge og gennemføre en ambitiøs internationaliseringsstrategi og dermed blive endnu bedre rustet til at tiltrække de dygtigste og mest motiverede udenlandske studerende.

Lovforslaget indebærer en harmonisering med den tilsvarende stipendieordning på Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udviklings (Videnskabsministeriets) område.

2. Gældende ret

2.1. Undervisningsministeriets område

Lov nr. 333 af 18. maj 2005 om stipendier til visse udenlandske studerende ved korte og mellemlange videregående uddannelser (Stipendieloven) trådte i kraft den 1. marts 2006. Forslag til loven blev fremsat i forlængelse af regeringens internationaliseringsstrategi ”Styrket internationalisering af uddannelserne” fra april 2004.

Efter loven yder staten stipendier, der omfatter friplads og delvis dækning af leveomkostningerne, til visse udenlandske studerende ved korte og mellemlange videregående uddannelser, nu benævnt erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser, inden for Undervisningsministeriets område.

Lovens formål er ifølge forarbejderne at sikre, at Danmark fortsat kan tiltrække særligt dygtige udenlandske unge fra lande uden for EU/EØS til blandt andet naturvidenskabelige, højteknologiske og merkantile fag, hvor det forudses, at Danmark vil komme til at mangle arbejdskraft. På den baggrund bemyndiger loven undervisningsministeren til at fastsætte regler om, til hvilke uddannelser der kan gives stipendier, friplads og delvis dækning af leveomkostningerne.

I 2006 omfattede listen over uddannelser med mulighed for stipendier følgende uddannelser: Finansøkonom, bygningskonstruktør, markedsføringsøkonom, handelsøkonom, serviceøkonom, produktionsteknolog, processteknolog, jordbrugsteknolog, laborant, leisure management, økonomi og it, procesøkonomi og værdikædeledelse, karakteranimator, bioanalytiker, diplomingeniør og eksportingeniør, jf. bekendtgørelse nr. 911 af 29. august 2006 om stipendier til visse udenlandske studerende ved korte og mellemlange videregående uddannelser inden for Undervisningsministeriets område. I 2008 blev listen udvidet med følgende uddannelser: Datamatiker, ergoterapeut, fysioterapeut, multimediedesigner, radiograf, socialrådgiver og sygeplejerske, jf. bekendtgørelse nr. 160 af 6. marts 2008 om stipendier til visse udenlandske studerende ved korte og mellemlange videregående uddannelser inden for Undervisningsministeriets område.

Udenlandske studerende kan aktuelt tildeles stipendier til en uddannelse omfattet af listen, selvom uddannelsen ikke udbydes ved et erhvervsakademi, en professions-

højskole, ingeniørhøjskolen eller medie- og journalisthøjskolen, men ved et universitet, hvis universitetet er godkendt af undervisningsministeren til at udbyde den pågældende uddannelse. I 2008 tilgik 12 procent af midlerne til fripladser og stipendier inden for Undervisningsministeriets ordning udenlandske studerende ved et universitet.

Den nuværende liste over uddannelser, til hvilke der kan tildeles stipendier, har i praksis vist sig at have den konsekvens, at ensartede uddannelsesforløb behandles forskelligt under ordningen. Eksempelvis kan der tildeles stipendier til udenlandske studerende på multimediedesigneruddannelsen, mens der ikke kan tildeles stipendier til studerende på uddannelsen i interaktivt design. Dertil kommer, at listen over uddannelser med stipendieadgang har mistet sin relevans, idet hovedparten af de beskæftigelsesområder, som de videregående uddannelser inden for Undervisningsministeriets område retter sig mod, aktuelt er repræsenteret på listen.

Efter den gældende stipendielov er undervisningsministeren bemyndiget til at fastsætte, hvilke landes statsborgere der kan tildeles stipendium. Af bemærkningerne til den gældende stipendielovs § 1, stk. 3, fremgår det, at undervisningsministeren kan foretage en prioritering på baggrund af uddannelsesinstitutioners og erhvervslivets positive erfaringer med udenlandske studerende fra bestemte lande, hvorfra de studerende har et særligt højt fagligt niveau og medbringer en særlig pædagogisk inspiration til de danske uddannelsesinstitutioner.

Undervisningsministeren har ikke benyttet bemyndigelsen. Det skyldes, at det er fundet rigtigst, at uddannelsesinstitutionerne selv prioriterer de ansøgninger fra udenlandske studerende, som uddannelsesinstitutionen i dialog med erhvervslivet har fundet kvalificerede og motiverede, og som vurderes at kunne inspirere det danske uddannelsesmiljø.

Den gældende stipendielov indebærer, at højt kvalificerede udenlandske studerende med tidsbegrænset opholdstilladelse meddelt med henblik på midlertidigt ophold til uddannelse har adgang til stipendier. Adgang til stipendier omfatter dog ikke studerende som

- er udvekslet med danske studerende efter aftale mellem den danske uddannelsesinstitution og en institution i udlandet,
- efter EU-retten, herunder EØS-aftalen, eller internationale aftaler, som Danmark har indgået, har krav på ligestilling med danske statsborgere med hensyn til de økonomiske vilkår for optagelsen på uddannelsen eller

- på tidspunktet for optagelse på uddannelsen er meddelt opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 c, stk. 1, som medfølgende barn af en udlænding, som dels er statsborger i et land, der ikke er tilsluttet Den Europæiske Union eller omfattet af EØS-aftalen, dels er meddelt opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 a.

Efter § 7 i bekendtgørelse om stipendier til visse udenlandske studerende ved korte og mellemlange videregående uddannelser inden for Undervisningsministeriets område kan staten yde stipendier til en hel uddannelse eller en del af en uddannelse, der skal udgøre mindst et års fuldtidsstudier. Betegnelsen stipendier omfatter efter gældende regler både friplads og delvis dækning af leveomkostninger. Det er som altovervejende udgangspunkt ikke muligt at yde friplads til en uddannelse uden også at yde stipendium til delvis dækning af leveomkostninger beløbsmæssigt svarende til SU for udeboende danske studerende. Dog kan der ikke efter stipendieordningen ydes stipendium til delvis dækning af leveomkostninger, hvis den pågældende udenlandske studerende er berettiget til stipendium efter reglerne i lov om statens uddannelsesstøtte.

Efter § 2 i bekendtgørelse om stipendier til visse udenlandske studerende ved korte og mellemlange videregående uddannelser inden for Undervisningsministeriets område træffer CIRIUS, den statslige styrelse for internationalisering af uddannelser og læringsmiljøer, afgørelse om tildeling af fripladser og støtte til delvis dækning af leveomkostninger på baggrund af uddannelsesinstitutionernes indstillinger. Institutionerne får dækket udgifter i forbindelse med stipendieordningen. Friplads udmåles som summen af ordinære driftstaxametertilskud inklusive moms. Støtte til delvis dækning af leveomkostninger udbetales af CIRIUS til uddannelsesinstitutionerne, som udbetaler beløbet til den udenlandske studerende almindeligvis via institutionens interne lønsystem.

Stipendieordningen fungerer parallelt med muligheden for at etablere udvekslingsaftaler med udenlandske uddannelsesinstitutioner. Udvekslingsstuderende er ikke omfattet af stipendieordningen, idet udvekslingsstuderende, der studerer i Danmark, ikke betaler studieafgift.

2.2. Videnskabsministeriets område

Videnskabsministeriets stipendieordning blev etableret samtidig med Undervisningsministeriets stipendieordning ved lov nr. 337 af 18. maj 2005 om ændring af lov om universiteter (Universitetsloven). Videnskabsministeriets stipendieordning adskilte sig oprindeligt fra Undervisningsministeriets ordning ved for det første at

være administreret af universiteterne selv og for det andet ved, at der kun kunne gives stipendium til hele kandidatuddannelser. Ved etableringen af ordningen omfattede stipendium på Videnskabsministeriets område både friplads og fuldt stipendium til delvis dækning af leveomkostninger svarende til de gældende regler på Undervisningsministeriets område. Formålet med Videnskabsministeriets stipendieordning har, siden ordningen blev etableret, været at styrke universiteternes internationale uddannelses- og forskningsmiljøer.

Universitetsloven er senest ændret ved lov nr. 538 af 12. juni 2009 om ændring af universitetsloven, hvorved blandt andet Videnskabsministeriets stipendieordning er gjort mere fleksibel. Videnskabsministeriets stipendieordning adskiller sig på nuværende tidspunkt fra Undervisningsministeriets ordning på en række væsentlige områder.

Videnskabsministeriets stipendieordning er mere fleksibel i forhold til tildeling af friplads og stipendier til delvis dækning af leveomkostninger, idet det er muligt at tildele hele eller delvise fripladser til udenlandske universitetsstuderende alene eller sammen med et fuldt eller delvist stipendium. Dette giver universiteterne mulighed for at tilpasse stipendier til de studerendes behov og samtidig lade flere studerende få glæde af ordningen.

Hvor der på Undervisningsministeriets område er en centralt udarbejdet liste over uddannelser, der er omfattet af ordningen, er der på Videnskabsministeriets område ingen fastlagte begrænsninger af, hvilke uddannelser universiteterne kan tilgodese med ordningen. Universiteternes bestyrelser planlægger og gennemfører internationaliserings tiltag på prioriterede uddannelser.

I modsætning til Undervisningsministeriets stipendieordning, som administreres af CIRIUS, er det universiteterne selv, der tildeler fripladser og stipendier til udenlandske studerende. Stipendieordningen giver dermed universiteterne mulighed for at styrke det internationale studiemiljø på udvalgte uddannelser.

Fordelingen af Videnskabsministeriets stipendiemidler mellem universiteterne udmåles dels efter universiteternes størrelse målt ved bevillingen til heltidsuddannelse, dels efter universiteternes internationale studiemiljø målt ved antallet af udvekslingsstuderende.

Universiteterne har med ændringen af universitetsloven fået hjemmel til at anvende opsparede midler fra udenlandske betalingsstuderende til fripladser og stipendier.

3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at Undervisningsministeriets stipendieordning ændres således, at ordningen gøres mere fleksibel og bliver administreret af institutionerne. Ordning

gen harmoniseres dermed med Videnskabsministeriets ordning.

Ordningen foreslås fortsat at omfatte højt kvalificerede udenlandske studerende med tidsbegrænset opholdstilladelse meddelt med henblik på midlertidigt ophold til uddannelse og med de samme undtagelser som efter den gældende ordning. Der henvises til afsnit 2 og lovforslagets § 1, stk. 2-4, og bemærkningerne hertil.

Den gældende centralt fastsatte liste over uddannelser med mulighed for friplads og økonomisk støtte foreslås generelt afskaffet til fordel for uddannelsesinstitutionernes mulighed for at styrke det internationale studiemiljø på udvalgte områder. Dog bevares en mulighed for, at ministeren kan fastsætte regler om, til hvilke uddannelser der kan tildeles friplads og stipendium, jf. lovforslagets § 1, stk. 5, og bemærkningerne hertil.

Stipendieordningen foreslås at omfatte for tiden 21 institutioner: Otte professionshøjskoler, ti erhvervsakademier, to ingeniørhøjskoler og medie- og journalisthøjskolen, som hver skal forestå tildelingen af friplads og stipendium til de studerende. Der henvises til lovforslagets § 1, stk. 1, og bemærkningerne hertil.

Den foreslåede ændring af stipendieordningen har som konsekvens, at ordningens hidtidige hovedformål om at tiltrække kvalificeret udenlandsk arbejdskraft til Danmark udvides til tillige at omfatte fokus på en styrkelse af institutionernes internationale uddannelsesmiljøer. Ved overgang af stipendieordningens administration fra CIRIUS' til institutionernes egen administration styrkes institutionernes selvstændighed og råderum. Erhvervsakademierne, professionshøjskolerne, ingeniørhøjskolerne samt medie- og journalisthøjskolen vil få flere konkrete handlemuligheder i arbejdet med deres internationaliseringsstrategi. På den baggrund foreslås det, at der ikke længere skal kunne tildeles stipendier under Undervisningsministeriets ordning til uddannelser, der udbydes under universiteterne. Forslaget indebærer, at Undervisningsministeriet fremover vil fordele midler til uddannelsesinstitutioner inden for eget ressort, ligesom fordeling af midler fra Videnskabsministeriets stipendieordning sker til universiteterne. Beslutning om tildeling af friplads og stipendium til studerende ved professionsbacheloruddannelser, som udbydes af universiteterne, vil således overgå til universiteterne.

Lovforslaget indebærer endvidere, at erhvervsakademierne, professionshøjskolerne, ingeniørhøjskolerne og medie- og journalisthøjskolen kan tildele fripladser og stipendier fleksibelt i lighed med Videnskabsministeriets stipendieordning. Det vil blive muligt at tildele hele eller delvise fripladser sammen med fuldt eller delvist stipendium eller tildele hele eller delvise fripladser uden

stipendium, jf. lovforslagets § 1, stk. 1, og bemærkningerne hertil. Dermed bliver der mulighed for, at flere studerende kan få glæde af ordningen.

Bestyrelsen på den enkelte uddannelsesinstitution skal beslutte, efter hvilke kriterier institutionens midler til fripladser og stipendier skal fordeles. Det kan eksempelvis være udvalgte uddannelsesretninger/-miljøer, som institutionen ønsker at styrke med ordningen.

Det bemærkes, at uddannelsesinstitutionerne vil kunne anvende overskud optjent ved udenlandske betalingsstuderende til at tildele yderligere fripladser og stipendier i henhold til den foreslåede ordning.

Desuden indebærer lovforslaget, at muligheden for centralt at udvælge, hvilke landes studerende der kan komme i betragtning til friplads og støtte til dækning af leveomkostninger, afskaffes.

Lovforslaget indebærer yderligere, at undervisningsministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om administration af stipendieordningen. Der ventes bl.a. fastsat regler om fordeling af fripladser og stipendier mellem de relevante uddannelsesinstitutioner, ansøgning om samt tildeling og udmåling af friplads og stipendium, tilbagekaldelse af tilsagn om friplads og/eller stipendium, afrapportering til Undervisningsministeriet om brug af ordningen og institutionernes tilbagebetaling til ministeriet af uforbrugte midler. Der kan henvises til lovforslagets § 2, stk. 1, og bemærkningerne hertil.

Internationaliseringstaxametertilskud er et tilskud, som institutionerne modtager ud over det almindelige undervisningstaxametertilskud. Internationaliseringstaxametertilskuddet skal motivere institutionerne til at indgå udvekslingsaftaler med udenlandske uddannelsesinstitutioner. Tilskuddet beregnes ud fra institutionens aktuelle antal af danske studerende, der studerer i udlandet, og udenlandske studerende, der studerer i Danmark, som led i udvekslingsaftaler.

Ved at anvende disse objektive kriterier sikres det, at de institutioner, som har en høj omsætning af tilskudsberettiget uddannelsesaktivitet, også får en forholds-mæssigt større andel af midler til fripladser og stipendier. Kriterierne understøtter og supplerer etableringen af gensidige udvekslingsaftaler. Kriterierne giver også institutionerne et incitament til at arbejde målrettet for at reducere frafald blandt udenlandske studerende.

Endelig foreslås det, at institutionernes afgørelser vedrørende stipendieordningen kan indbringes for undervisningsministeren for så vidt angår retlige spørgsmål, jf. lovforslagets § 3 og bemærkningerne hertil.

4. Økonomiske konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget har ikke økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner.

Såfremt tidspunktet for vedtagelsen af lovforslaget betyder, at den nødvendige finanslovskonto ikke kan oprettes på finansloven for 2010, vil bevillingen alligevel blive overført til institutionerne. Den bevillingsmæssige hjemmel hertil vil blive tilvejebragt på forslag til lov om tillægsbevilling for 2010. Bevillingen vil her blive overført fra § 20.98.61. Stipendier til visse udenlandske studerende ved korte og mellemlange videregående uddannelser. Bevillingsoverførslen vil fra og med 2011 blive udmøntet på forslag til finanslov for 2011 og følgende finanslove.

5. Administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget indebærer en administrativ forenkling for staten, idet administrationen af ordningen overlades til uddannelsesinstitutionerne. Fordelingen af stipendiemidlerne og opfølgningen på institutionernes anvendelse af stipendiemidlerne baseres på eksisterende styringsredskaber i Undervisningsministeriets økonomiske styring af uddannelsesinstitutionerne.

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for kommuner og regioner.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ikke økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

8. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

10. Høring

Lovforslaget har været i høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Danske Erhvervsskoler, Danske Regioner, Danske Universiteter, Det Centrale Handicapråd, FUHU, Ingeniørforbundet i Danmark, Ingeniørforeningen i Danmark, Ingeniørhøjskolen i København, Ingeniørhøjskolen i Århus, KL, LO, Professionshøjskolernes Rektorkollegium, Professionshøjskolernes Bestyrelsesforening, Rådet for Erhvervsakademiuddannelser og Professionsbacheloruddannelser, Rådet for de grundlæggende erhvervsrettede uddannelser og Rådet for Internationalisering af Uddannelserne.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for det offentlige	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for det offentlige	Lovforslaget indeholder en administrativ forenkling for staten, idet administrationen af ordningen overlades til uddannelsesinstitutionerne.	Ingen
Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til stk. 1

Den foreslåede § 1, stk. 1, indebærer, at erhvervsakademier, professionshøjskoler, ingeniørhøjskoler og medie- og journalisthøjskolen kan tildele hele eller delvise fripladser til visse udenlandske studerende, som dermed kan tage en uddannelse eller en del af en uddannelse ved den pågældende uddannelsesinstitution uden at betale fuld studieafgift.

Uddannelsesinstitutionerne kan tildele de studerende, som har fået hel eller delvis friplads, fuldt eller delvis stipendium som tilskud til dækning af leveomkostninger under deres uddannelsesophold i Danmark. Uddannelsesinstitutionen fastsætter størrelsen af stipendiet.

Uddannelsesinstitutionen kan tildele den studerende friplads uden samtidig at tildele fuldt eller delvist stipendium til dækning af den studerendes leveomkostninger i Danmark. Det forventes dog, at uddannelsesinstitutionerne kun undtagelsesvis giver en udenlandsk studerende friplads uden samtidig at tildele fuldt eller delvist stipendium til dækning af leveomkostninger. Det skyldes, at omfattende erhvervsarbejde ved siden af uddannelsen hindrer, at den studerende får det størst mulige udbytte af undervisningen, og at udenlandske studerende ifølge udlændingelovgivningen som udgangspunkt kun må arbejde op til 15 timer ugentligt, jf. § 14 i bekendtgørelse nr. 904 af 4. juli 2007 om meddelelse af opholds- og arbejdstilladelse til studerende, som ændret ved bekendtgørelse nr. 296 af 14. april 2009.

Uddannelsesinstitutionerne kan i henhold til den foreslåede bestemmelse ikke tildele fuldt eller delvist stipendium uden tillige at tildele hel eller delvis friplads.

Til stk. 2

Den foreslåede § 1, stk. 2, indebærer, at friplads og stipendium kun kan tildeles højt kvalificerede udenlandske studerende. Udvælgelsen af højt kvalificerede studerende vil som hidtil være baseret på de kvalifikationer, der normalt ligger til grund for vurdering af adgangsgivende eksamen især på de fagområder, der indgår i den pågældende uddannelse. Uddannelsesinstitutionerne tildele friplads og stipendium på baggrund af en vurdering af den studerendes kvalifikationer og med udgangspunkt i institutionens internationaliseringsstrategi.

Den foreslåede bestemmelse indebærer endvidere, at ordningen alene omfatter udenlandske studerende, der er meddelt tidsbegrænset opholdstilladelse med henblik på midlertidigt ophold til uddannelse. Friplads og stipendium kan tildeles i forbindelse med optagelse på erhvervsakademiuddannelser og professionsbachelordannelser.

En udlænding, der er meddelt tidsbegrænset opholdstilladelse på et andet grundlag, skal søge om ny opholdstilladelse med henblik på uddannelse, hvis den pågældende vil være stipendiestuderende i Danmark i henhold til stipendieordningen.

Bestemmelsen viderefører den gældende retstilstand.

Til stk. 3

Den foreslåede § 1, stk. 3, fastsætter, at stipendieordningen ikke omfatter udenlandske studerende, som er omfattet af en udvekslingsaftale mellem den danske uddannelsesinstitution og en uddannelsesinstitution i udlandet. Det skyldes, at udvekslingsstuderende ikke betaler studieafgift ved studieophold i Danmark.

Bestemmelsen fastsætter endvidere, at stipendieordningen ikke omfatter udenlandske studerende, som har krav på ligestilling med danske statsborgere efter EU-

retten, herunder EØS-aftalen, eller internationale aftaler, som Danmark har indgået. Det skyldes, at sådanne studerende har adgang til uddannelse i Danmark uden betaling af studieafgift.

Den foreslåede bestemmelse fastsætter endelig, at stipendieordningen ikke omfatter udenlandske studerende, som på tidspunktet for optagelse på uddannelsen er meddelt opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 c, stk. 1, som medfølgende barn af en udlænding, der er meddelt opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 a, og som er statsborger i et land, der ikke er tilsluttet Den Europæiske Union eller omfattet af EØS-aftalen. Det gælder, uanset om de pågældende efterfølgende måtte opnå opholdstilladelse med henblik på midlertidigt ophold til uddannelse. Det skyldes, at denne persongruppe også efter opnåelse af et nyt opholdsgrundlag er fritaget for betalingskravet ved videregående uddannelser i medfør af lov nr. 590 af 26. juni 2009 om ændring af forskellige love på Undervisningsministeriets område (Fritagelse for betalingskravet på videregående uddannelser for børn af visse udenlandske arbejdstagere i Danmark).

Bestemmelsen er en videreførelse af den gældende retstilstand.

Til stk. 4

Den foreslåede § 1, stk. 4, fastslår, at udenlandske studerende ikke kan tildeles stipendium efter denne lov, hvis de er berettiget til stipendium efter reglerne i lov om statens uddannelsesstøtte. Bestemmelsen har ingen betydning for den studerendes mulighed for at blive tildelt friplads efter stipendieordningen. Det forventes kun helt undtagelsesvis at forekomme, at udenlandske studerende vil have adgang til friplads efter stipendieordningen og samtidig være berettiget til stipendium efter lov om statens uddannelsesstøtte. Bestemmelsen er en videreførelse af den gældende retstilstand.

Til stk. 5

Ifølge den foreslåede § 1, stk. 5, kan undervisningsministeren fastsætte regler om, til hvilke uddannelser der kan tildeles friplads og stipendium. Bemyndigelsen forventes anvendt, hvis institutionernes tildelingsmønstre ikke i tilstrækkelig grad understøtter de internationale miljøer på centrale uddannelsesområder, eller hvis arbejdsmarkedets kompetencebehov begrundes nærmere regler.

Til § 2

Til stk. 1

Ifølge den gældende lov om stipendier til visse udenlandske studerende ved korte og mellemlange videregående uddannelser er undervisningsministeren bemyndiget til at fastsætte de nærmere regler om administration af stipendieordningen.

Lovforslagets § 2, stk. 1, er en videreførelse af denne bemyndigelse dog med det forbehold, at beslutningen om tildeling af fripladser og stipendier med lovforslaget foreslås at overgå til den enkelte institution, jf. den foreslåede § 1, stk. 1.

I henhold til den foreslåede bemyndigelse i § 2, stk. 1, nr. 1, forventes den nærmere fordeling af midler til fripladser og stipendier mellem erhvervsakademier og professionshøjskoler fastsat efter følgende objektive kriterier:

- 1) Institutionernes størrelse målt ved institutionernes forholdsmæssige andel af udbetalte undervisningstaxametertilskud.
- 2) Udbetalte internationaliseringstaxametertilskud.
- 3) Den faktiske studieaktivitet for udenlandske betalingsstuderende og udenlandske stipendiestuderende ved uddannelsesinstitutionen.

Det forventes, at omfanget af institutionens undervisningstaxametertilskud vil udgøre det væsentligste kriterium i den konkrete udmåling. Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 3.

Det foreslås i § 2, stk. 1, nr. 2, at undervisningsministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om ansøgning om samt tildeling og udmåling af friplads og stipendium. Det forventes fastsat i medfør af bestemmelsen, at ansøgning om friplads og stipendium indsendes til uddannelsesinstitutionen, som tildeler fripladser og stipendier på baggrund af institutionens internationaliseringsstrategi. Det forventes videre fastsat, at institutionen foretager udmåling af stipendier til udenlandske studerende, dog således at et stipendium maksimalt kan svare til den i lov om statens uddannelsesstøtte gældende sats for statens uddannelsesstøtte for udeboende studerende ved videregående uddannelser samt studielån.

Endvidere forventes der i medfør af bestemmelsen fastsat regler om tilbagekaldelse af tilsagn om friplads og stipendium og studerendes tilbagebetaling af for meget udbetalt stipendium, jf. de foreslåede § 2, stk. 1, nr. 3 og 4. Reglerne forventes at afspejle den måde, hvorpå den gældende stipendieordning administreres. Efter den gældende stipendieordning er det uddannelsesinstitutionen, der typisk tilbagekalder tilsagn om friplads og

stipendium og opkræver for meget udbetalt støtte til dækning af leveomkostninger.

I henhold til den foreslåede § 2, stk. 1, nr. 5, forventes fastsat nærmere regler om uddannelsesinstitutionernes afrapportering til Undervisningsministeriet om tildelte friplads og stipendier, og at uddannelsesinstitutionerne skal redegøre for, hvordan stipendiemidlerne er forbrugt i den almindelige årlige økonomiske afrapportering til Undervisningsministeriet.

I henhold til den foreslåede § 2, stk. 1, nr. 6, forventes fastsat nærmere regler om administrationen af stipendieordningen i de tilfælde, hvor uddannelsesinstitutionerne ikke har anvendt alle de udbetalte stipendiemidler. Undervisningsministeriet vil i sådanne tilfælde kræve midlerne tilbagebetalt eller videreført til det kommende budgetår.

Til stk. 2

Med den foreslåede § 2, stk. 2, præciseres det, at det fastsættes på finansloven, hvor mange midler der afsættes til fordeling mellem erhvervsakademierne, professionshøjskolerne, ingeniørhøjskolerne og medie- og journalisthøjskolen til friplads og stipendier. Den samlede ramme forventes fordelt mellem institutionerne efter en fordelingsnøgle, der bygger på objektive kriterier, jf. bemærkningerne til den foreslåede § 2, stk. 1, nr. 1, hvorefter der forventes fastsat nærmere regler om fordelingen af midler til friplads og stipendium.

Til § 3

Den foreslåede § 3 indebærer, at de afgørelser, som uddannelsesinstitutionerne træffer efter reglerne i loven kan indbringes for undervisningsministeren, når klagen vedrører retlige spørgsmål. Retlige klager defineres som klager, der afgøres ud fra en juridisk vurdering. Klager af denne type kan vedrøre spørgsmål om, hvorvidt institutionen har fulgt reglerne i denne lov eller regler fastsat i medfør af loven, regler i forvaltningsloven samt forvaltningsretlige principper. Klager over afgørelser, der er truffet på grundlag af et uddannelsesfagligt skøn, og klager over afslag på friplads og stipendium, der er sagligt begrundet i en prioritering af stipendieansøgere i overensstemmelse med institutionens internationaliseringsstrategi, vil ikke vedrøre retlige spørgsmål.

Til § 4

Loven foreslås at træde i kraft den 1. februar 2010. Ikrafttrædelsestidspunktet er valgt af hensyn til, at institutionerne kan tilrettelægge deres varetagelse af stipendieordningen, således at den nye stipendieordning kan gælde for udenlandske studerende, der søger friplads og stipendium til uddannelser, der påbegyndes i sommeren 2010.

Den foreslåede ændring af stipendieordningen ændrer ikke på beslutninger om tildeling af stipendier, friplads og delvis dækning af leveomkostningerne, som CIRIUS har truffet inden den 1. februar 2010, men administrationen af de tildelte stipendier overgår fra den 1. februar 2010 til erhvervsakademierne, professionshøjskolerne, ingeniørhøjskolerne samt medie- og journalisthøjskolen. Administrationen af de stipendier, der er tildelt før den 1. februar 2010, vil således ske efter bestemmelserne i lovforslaget. Ved eventuelt udløb af sådanne tildelte stipendier undervejs i et uddannelsesforløb vil ansøgning om forlængelse eller tildeling på ny ske efter den med lovforslaget foreslåede ordning.

Den foreslåede § 4, stk. 3, indebærer, at udenlandske studerende ved universiteterne, som er omfattet af Undervisningsministeriets gældende stipendieordning, fordi de studerer på en uddannelse på Undervisningsministeriets område, som er udbudt af et universitet, fortsat vil være omfattet af den gældende lov nr. 333 af 18. maj 2005 om stipendier til visse udenlandske studerende ved korte og mellemlange videregående uddannelser. Det vil for denne gruppe således fortsat være CIRIUS, der administrerer stipendier, som er tildelt før den 1. februar 2010. Ved eventuelt udløb af sådanne tildelte stipendier undervejs i et uddannelsesforløb vil ansøgning om forlængelse eller tildeling på ny ske efter den med lovforslaget foreslåede ordning.

Til § 5

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed og indebærer, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.